

Kız istemeye giden damat adayı kendini tanıtır:

– Aylık gelirim 100 bin lira, 3 tane evim, son model arabalarım var.

İki üniversite bitirdim. Ayrıca herkes tarafından sevilen biriyim.

– Kötü alışkanlığım var mı?

– Tek bir kusurum var.

– Nedir o?

– Yalan söylerim

1- Bu parçada mantığın hangi kavramı örneklendirilmiştir?

- A) Önerme
- B) Tutarsızlık
- C) Geçersizlik
- D) Mantık doğrusu
- E) Tutarlılık

Mantık, doğru düşünme tarzını konu edinen bilim dalıdır. Mantık, düşünceler arasındaki formel akıl yürütme ilişkilerini ele alır; akıl yürütmeleri de kendi içlerinde geçerlilik ve geçersizlik yönünden inceler ve geçerli akıl yürütme formlarının bilgisine ulaşmayı amaçlar. Bu amacı gerçekleştirirken düşüncenin oluşumundan ve içeriğinden bağımsız bir yol izler.

2- Bu parçada mantıkla ilgili vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mantık doğru düşünmenin içeriği ile ilgilenir.
- B) Mantık günlük yaşamdan bağımsızdır.
- C) Mantık doğru düşünmenin biçimine odaklanır.
- D) Mantık bilginin içeriğini test eder.
- E) Mantık düşüncenin formunu konu almaz.

Elea Okulu ve Sofistler mantık biliminin kurulmasına yol açan hazırlık çalışmalarını başlatmışlardır. Bu çalışmalar mantıklı düşünmeyi ilgi odağı hâline getirmiştir. Ancak mantığı bir disiplin olarak kuran kişi farklı bir filozoftur bu filozofun yazıları organon adı altında toplanmıştır. Bu kitapta mantık konuları incelemiş, kavramlar, hükümler, akıl yürütmeler ve çeşitli ispat şekilleri üzerinde durmuştur.

3- Mantığın kurucusu ve organon kitabının yazarı kimdir?

- A) Aristoteles
- B) Sokrates
- C) Farabi
- D) Platon
- E) Protagoras

Önermeler bir yargı bildirir. Doğruluk değeri vardır. (Doğru ya da yanlış)

Önermeler anlamlı cümlelerden oluşur. Önermeler kesin yargı bildirir. Her önerme bir cümledir ancak her cümle bir önerme değildir.

4- Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi bir önermedir?

- A) Ah, bir tatil yapsam
- B) Bu telefon benimdir.
- C) Hangi üniversiteyi kazandın?
- D) Ders çalışmalısın.
- E) Kalem ve silgiyi getir.

- I. “Kuşlar kanatlıdır.” cümlesi yargı bildirmektedir ve önermedir.
- II. “Emel okula gidecek mi?” soru cümlesidir ve önerme değildir.
- III. “Gel buraya.” emir cümlesidir ve önerme değildir.
- IV. “Bugün hava güzel olsa.” dilek cümlesidir ve önerme değildir.
- V. “Allah yardımcın olsun.” dua cümlesidir, önermedir.

5- Yukarıdaki ifadelerin hangisi yanlıştır?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız IV
- C) Yalnız V
- D) II ve III
- E) IV ve V

Şüphesiz mantık bilimi kurulmadan önce de mantıklı yani doğru düşünme vardı. İnsan, gramer bilmeden konuşabildiği gibi, Mantık bilimini öğrenmeden de mantıklı düşünebilir. Tüm insanlarda bulunan mantıksal düşünme doğru düşünme konusunda beceri sağlar. Özellikle bilim insanları ve felsefe yapan kişiler, mantıksal düşünme üzerine sağlam bir bilgiye sahip olmak zorundadır. İnsan var olduğu günden itibaren düşünebilme yeteneğine sahip olmuştur.

6- Bu açıklamaya göre, mantık biliminin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğa olaylarını determinist ilkeyle açıklayan doğa yasaları
- B) İnsanların uymak zorunda olduğu yasa ve ilkeler
- C) İnsanları birbirine yaklaştıran ahlaki değerler
- D) Doğru düşünmenin ilke ve kuralları
- E) Günlük yaşamımızda sıkça kullandığımız sayısal hesaplamalar

- En az bir yargı bildiren, doğru ya da yanlış değer alabilen ifadelerdir.
- Bir önermenin doğru ya da yanlış olarak değerlendirilmesidir.
- Önermenin nesnesine uygunluğudur.
- Bir akıl yürütmede sonucun öncül veya öncüllerden zorunlu olarak çıkmasıdır.

7- Parçada verilen tanımlarla aşağıdaki kavramlar eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

- A) Doğruluk değeri
- B) Doğru
- C) Önerme
- D) Geçerlilik
- E) Akıl yürütme

Bir şeyi “kendi olan” olarak düşünmemizi sağlayan en temel ilkedir. Ayniyet ilkesi olarak da bilinir ve “Bir şey ne ise odur.” ifadesi ile açıklanmaktadır. Klasik mantıkta “A, A’dır.” biçiminde ifade edilir. Bir şey zorunlu olarak kendisi ile özdeştir. Örneğin “Masa masadır.”, “Ağaç ağaçtır.”, “Deniz denizdir.”

8- Parçada açıklaması verilen akıl ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özdeşlik
- B) Çelişmezlik
- C) Üçüncü halin imkansızlığı
- D) Yeter-sebep ilkesi
- E) Tümevarım

Bir önerme ya doğrudur ya da yanlıştır, bunların dışında üçüncü bir değer alamaz. Başka bir deyişle A ile A olmayan arasında üçüncü bir olasılık yoktur, doğru ve yanlış dışında üçüncü bir doğruluk değeri olmaz. Klasik mantıkta “A ya A’dır ya da A olmayandır.” şeklinde ifade edilir. Örneğin “Canlılar ya düşünendir ya da düşünen değildir.”, “İnsan ya canlıdır ya da canlı değildir.”

9- Parçada açıklaması verilen akıl ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özdeşlik
- B) Yeter-sebep ilkesi
- C) Çelişmezlik
- D) Üçüncü halin imkansızlığı
- E) Tümdengelim

- ✓ Shakespeare 'in, “Olmak ya da olmamak” sözü,
- ✓ Matematikçinin, “Sayı ya tektir ya çifttir.” sözü,
- ✓ Bir işletmecinin, “Kazanmak ya da kaybetmek” düşüncesi,
- ✓ Hakemin başlama düdüğünden önce attığı paranın, “yazı” gelme ihtimali.

10-Yukarıdaki ifadeler hangi akıl ilkesiyle açıklanabilir?

- A) Çelişmezlik
- B) Yeter sebep
- C) Üçüncü hâlin imkânsızlığı
- D) Tümdengelim
- E) Özdeşlik

“Ateş yakıcıdır. O hâlde elini ateşe dokundurursan yanarsın..” veya “İşleyen demir pas tutmaz.” Önergeleri belli bir akıl yürütme ilkesine dayanmaktadır.

11-Bu parçadaki örneklerde nitelenen akıl ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çelişmezlik
- B) Yeter sebep
- C) Üçüncü hâlin imkânsızlığı
- D) Tümdengelim
- E) Özdeşlik

- I. Makinelerin çalışması için enerjiye ihtiyaç vardır.
- II. Masa masadır.
- III. Ahmet hem evde hem de evde değildir.

12-Bu ifadeler sırasıyla aşağıdaki düşünme ilkelerinden hangilerine örnektir?

<u>I</u>	<u>II</u>	<u>III</u>
A) Özdeşlik	Çelişmezlik	Yeter-sebep
B) Çelişmezlik	Yeter-sebep	Özdeşlik
C) Yeter-sebep	Özdeşlik	Çelişmezlik
D) Çelişmezlik	Özdeşlik	Üçüncü halin imkansızlığı
E) Yeter-sebep	Özdeşlik	Üçüncü halin imkansızlığı

13-Aşağıda verilen düşünme ilkelerine ait örnek ve eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) Balık balıktır. - Özdeşlik
- B) Ya okuldadır ya da parktadır.. - Üçüncü halin imkânsızlığı
- C) Bir canlı hem hayvan hem de bitki olamaz. - Çelişmezlik
- D) kalem kalemdir. - çelişmezlik
- E) yağmur yağarsa yerler ıslanır. - Yeter-sebep

Mantık doğrusu önermenin biçimsel olarak çelişki taşıyamamasıdır. Mantık doğrusu önermenin biçimiyle ilgilenirken bilgi doğrusu içeriği ile ilgilenir. Mantık doğrusuna ulaşmak için mantık ilkelerine uygun düşünmek gerekirken bilgi doğrusuna araştırma, deney ve gözlem aracılığı ile ulaşılır. Mantık doğrusunda bilgi ile bilginin konusu olan nesne arasında uygunluk aranmaz.

14-Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi sadece mantık doğrusudur?

- A) Ö1:Bütün yazarlar bilgilidir.
Ö2: Reşat Nuri Güntekin yazardır.
S: O hâlde Reşat Nuri Güntekin bilgilidir.
- B) Ö1: Bütün insanlar iyi niyetlidir.
Ö2: Aren bir insandır.
S: O hâlde Aren iyi niyetlidir.
- C) Ö1: Bütün kuşların gagası vardır.
Ö2: serçe bir kuştur.
S: O halde serçenin gagası vardır
- D) Ö1: Bütün iki kanatlılar kuştur.
Ö2: Baykuş iki kanatlıdır.
S: O halde baykuş kuştur.
- E) Ö1: Bütün sanatçılar duyguludur.
Ö2: Masa sanatçıdır.
S: O hâlde masa duyguludur.

15-Aşağıdakilerden hangisi mantığın faydalarından biri değildir?

- A) İnsana açık ve seçik düşünme olanağı sağlar.
- B) Tutarlı olmayı, birbiriyle çelişen düşünce ve iddialara zihinde yer vermeyi sağlar.
- C) İnsanlar arası iletişimde ortak bir anlayışın olmasını sağlar.
- D) Dilin doğru kullanımını sağlar.
- E) Verilen bilgilere dayalı olarak tutarlı ve geçerli sonuçlara ulaşmayı sağlar.

Su ısıtılınca buharlaşır.

Süt ısıtılınca buharlaşır.

Meyve suyu ısıtılınca buharlaşır.

O hâlde bütün sıvılar ısıtılınca buharlaşır

16-Bu parçadaki çıkarımda kullanılan yöntem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Analoji
- B) Tümevarım
- C) Tam tümevarım
- D) Eksik tümevarım
- E) Tümdengelim

Bütün hayvanlar canlıdır.

Köpek de bir hayvandır.

O hâlde, köpek de canlıdır.

17-Bu parçada kullanılan yöntem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Analoji
- B) Tümevarım
- C) Tam tümevarım
- D) Eksik tümevarım
- E) Tümdengelim

İnsan, hayatın her alanı ile doğrudan ilişki içinde olduğundan teknoloji ile de iç içedir. Örneğin; Metroların işleyişinin kontrol edilmesi, televizyon alıcılarının ayarlanması; kamera, klima, buzdolabı, çamaşır makinesi ve elektrik süpürgelerinin, asansör, trafik lambalarının programlanması ve iletişim uydularının yönlendirilmesi gibi yaşamı kolaylaştıran birçok noktada mantığın bulgularından yararlanılması; mantığın insan yaşamı açısından önemini gösterir.

18-Parçada mantığın ilişki içerisinde olduğu hangi alanın öneminden bahsedilmiştir?

- A) Mantık ve günlük yaşam
- B) Mantık ve teknik
- C) Mantık ve matematik
- D) Mantık ve felsefe
- E) Mantık ve bilim

Mantığın gündelik hayat ile ilintili pek çok uygulama alanı vardır. Teknik ve teknoloji bunların en önemlilerindedir. Teknik elemanlar insanların hayatını kolaylaştıran teknik araç gerçek ve makine yaparken mantık ilkelerini kullanırlar.

19-Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi mantığın teknik uygulama örneklerinden biri değildir?

- A) Akıllı tahtalar
- B) Hızlı tren
- C) Bir insanın zihinden üç basamaklı rakamları çarpması
- D) Araç navigasyon cihazları
- E) Baraj otomasyon sistemleri

Kazak almak isteyen Özlem bir mağazada, görevliden yardım alarak kazakları denemeye başlamıştır. Özlem dendiği beyaz, kırmızı ve yeşil kazaklardan en çok hangisinin kendisine yakıştığını sorunca görevli kırmızı kazağı övmeye başlamıştır. Ancak genelde kararsız bir kişiliğe sahip olan özlem önce yeşilin sonra da beyazın kendisine yakıştığını söyleyince mağaza görevlisi her seferinde “Evet haklısınız, bu kazak size daha çok yakıştı demiş, diğer kazakların yakışmadığını” ifade etmiştir. Özlem bu mantıksal çelişkiyi fark etmiş ve görevlinin gerçek niyetini anlamış kazak almaktan vazgeçmiştir.

20-Bu parçaya göre mantık, günlük hayatta nasıl bir işlev görür?

- A) Pazarlık yapmayı güçlendirir.
- B) Ürün beğenmeyi kolaylaştırır.
- C) insanı daha da kararsız hale getirir.
- D) İnsanın kendini yenilemesine katkı sağlar.
- E) Etraftaki tutarsızlıkları fark etmeyi sağlar.